

HOOGST MERKWAARDIG

Havank Nieuwsbrief
Officieel orgaan van de
Stichting Mateor

Inhoud

Havankdag 2019	<i>Het bestuur</i>	3
Jubileumgeschenk	<i>Het bestuur</i>	4
Nieuwtjes	<i>Marcel Versteeg en vele anderen</i>	5
In Memoriam Johan van der Zee (1942–2018)		
	<i>Hans van Schooten</i>	7
‘De allergrootste moeilijkheid’	<i>Jan Bommerson</i>	8
Meteor gestaag digitaler		
	<i>Joost Rövekamp en Marcel Versteeg</i>	16
À propos de vorige nieuwsbrief	<i>Marcel Versteeg</i>	17
Een nul te veel	<i>Frank van der Voordt</i>	17
De geniale gekte van Havank	<i>Hans van Schooten</i>	18
Ontdek de verschillen...	<i>Marijke van Etten</i>	34
... en kleur de plaatjes in	<i>Daan Jippes</i>	35
Meteor goes West	<i>Arieaan de Bie</i>	36
Hoogst merkw...	<i>Marcel Versteeg</i>	38
Colofon		<i>binnenzijde achterkaft</i>

Bij deze nieuwsbrief is een CD meegestuurd. Lees verder op bladzijde 4.

Havankdag 2019

Het bestuur

Graag nodigt het bestuur alle donateurs (en introducees) uit voor de 25e Havankdag, die op zaterdag **22 juni 2019** te Leeuwarden gehouden zal worden.

Het programma ziet er als volgt uit:

11:00 uur ontvangen wij u met koffie en koek in **Eetcafé Spinoza**, aan de Eewal 50/52, tel. 058-2129393. Het ochtenddeel is de aangewezen gelegenheid tot onderlinge kennismaking en begroeting, en ook tot het tonen, ruilen en verhandelen van meegebrachte Havankiana.

13:30 uur begint het middagprogramma in de **Hofkamer**, Grote Kerkstraat 16, tel. 06-53476374. Na de jaarrede van de voorzitter leidt Tom Sandijck ons door de presentatie die hij in 2018 aan een groep literaire wandelaars heeft gegeven. Tevens spreken wij met notaris W. J. Adema (en niet V. J. Adema zoals ons stichtingsblad al sinds het nulnummer beweert), die in 1994 de oprichtingsakte van de Havankstichting heeft verleden. Er is thee en koffie.

15:30 uur vindt de traditionele herdenking plaats bij het graf van Havank op de **rooms-katholieke begraafplaats Vitushof** aan de Harlingerstraatweg 130. De plechtigheid wordt afgesloten met een borrel.

17:00 uur keren we terug naar **Eetcafé Spinoza** voor het traditionele luisterrijk maal. Spinoza serveert een driegangen-menu, waarbij u ter plekke kunt kiezen uit vis, vlees of vegetarisch. Tussen de gangen door zal de Vriend van het Jaar 2019 worden bekendgemaakt.

De kosten voor het luisterrijk maal bedragen € 25,00 per persoon (**drankjes niet inbegrepen**: die rekent u bij vertrek af). Gelieve het bedrag **voor 15 juni 2019** over te maken op IBAN **NL83INGB0000239765** t.n.v. Stichting Mator Leeuwarden, onder vermelding van Havankdag.

Vanwege de noodzakelijke afspraken met het restaurant is het essentieel dat u zich **uiterlijk 15 juni** middels post, telefoon of e-mail voor de maaltijd **aanmeldt bij Adrie de Vlieg**. Het adres vindt u in het colofon achterin deze nieuwsbrief. **Wij restitueren alleen bij afzeggen vóór deze datum.**

Jubileumgeschenk

Het bestuur

In 2014 overleed de in 1927 geboren neerlandicus J.P.M. (Sef) Passage. Naast zijn literaire verdiensten als docent was hij een groot Havank-kenner en auteur van de biografie van *Havank – Schets van leven en werk*. Na het overlijden van Sef Passage kreeg de Stichting Mator van zijn echtgenote toegang tot van zijn archief. Een groot deel hiervan is overgedragen aan de Stichting Mator, en door Frank van der Voort overgebracht naar ons archief. Ook heeft Frank zorg gedragen voor de selectie van de diverse attributen zodat deze overzichtelijk in onze collectie zijn opgenomen.

Hieronder bevindt zich een schoenendoos met een aantal oude cassettebandjes. Eén van deze cassettebandjes bevat een uniek interview met Sef Passage ter gelegenheid van de uitgave van de biografie. Het werd in 1997 uitgezonden door de toenmalige regionale omroep Radio Limburg. Het interview geeft een interessant inzicht in de verweving van de levens van Havank en Sef Passage. Het interview is omlijst met muziekfragmenten die vaak genoemd worden in de boeken van Havank zoals het 'Menuet' van Boccherini en 'De parade der tinnen soldaatjes' van Leon Jessel.

Op de Havankdag op 22 juni 2019 gedenken we de 55^e sterfdag en het 115^e geboortjaar van Havank; tevens vieren we dat de Stichting Mator 25 jaar geleden werd opgericht. Als bestuur van de Stichting Mator vonden we het een aardig idee om van het betreffende oude cassettebandje een CD te laten maken en u aan te bieden in het kader van dit bijzondere gedenkjaar. Wij wensen u veel luistergenoegen.

PS: In 2017 ontdekte Marcel Versteeg een muziekstuk met als titel 'Havank' van de componist Guus Janssen. Marcel heeft dit muziekstuk tijdens de Havankdag op 24 juni 2017 laten horen. Met dank aan Tiny van Merode hebben we dit muziekstuk van Guus Janssen zelf verkregen. Het is op de CD als bonustrack opgenomen.

(De CD is uitsluitend bedoeld als eenmalig cadeautje voor de donateurs van de Stichting Mator ter gelegenheid van haar 25-jarige jubileum, en is niet te koop of verkrijgbaar in de handel).

Nieuwtjes

Marcel Versteeg en vele anderen

In december 2018 kondigden wij aan dat in de eerste maanden van 2019 de “overgeslagen” nieuwsbrief van najaar 2018 “ingehaald” zou worden. Dat is helaas niet gelukt. Voor u ligt het eerste nummer van 2019. Ons voornemen blijft evenwel om in de loop van 2019 nog een extra nieuwsbrief te produceren.

Dat betekent dat u nog een korte terugblik op de Havankdag op 23 juni 2018 te goed hebt. Deze dag had, doordat een van onze genodigde er niet bij kon zijn, een deels geïmproviseerd karakter. Piet Tiekstra was gelukkig zo goed wat spullen van huis op te halen en die met toelichtingen aan de verzamelde donateurs te tonen: Krantenknipsels, Havankiana, te veel om op te noemen. Hij heeft de stapel afgestaan aan het bestuur, die dat uiteraard in dank aanvaardde. 's Namiddags, bij het graf, herdachten we niet alleen Havank, maar ook de ons ontvallen vrienden, waarvan de voorzitter Pieter Terpstra, Jan Nordhoff, Sef Passage, Kees Koelma, Dick Bruna, Henk van der Meulen en Willem Annee met name noemde. 's Avonds, tijdens het luisterrijk maal, is Hillebrand Komrij wegens grote verdienste voor de stichting tot Vriend van het Jaar 2018 benoemd. Voorts hebben we een dronk uitgebracht op het tiental donateurs dat door uiteenlopende omstandigheden niet bij de Havankdag aanwezig kon zijn. De diverse toespraken van de voorzitter waren noch vooraf uitgeschreven noch achteraf reproduceerbaar.

Als gevolg van de schenking van Piet Tiekstra beschikt onze stichting nu in ieder geval over een volledig exemplaar van de “Haniakrant” (uitgegeven ter ere van het derde “Hania-spektakel”, op 22 juni 1989).

En tevens bezit de stichting thans een envelop met voorbedrukte Havank-kerstkaart (gericht aan dhr. Freke). De datum in het poststempel, 20 december 1951, beantwoordt een vraag uit onze decemberuitgave van 2015 *Lezer in het voetspoor van de Schaduw*: Ook Jhr. Mr. G.C.D. Rutgers van Rozenburg had een dergelijke kaart van Havank ontvangen, maar we wisten niet in welk jaar. Het antwoord 1951 klopt keurig met de periode (september 1951 – juni 1952) die genoemde uitgave beslaat.

Overigens heeft het bestuur pas onlangs vernomen dat Max Rutgers van Rozenburg, die de aan zijn vader gerichte brieven van Havank in 2015 aan de Stichting Meteor afgestaan had, op 3 maart 2018 is overleden.

Op maandagochtend 20 augustus 2018 wekte de radio mij met de Radio-4 cryptogram-opdracht “De donkere kat van Havank”. Geconditioneerd sprong ik uit bed, greep *Het spookslot aan de Loire* uit de kast waarin ik mij expert achtte, en zocht vergeefs de oplossing. Uiteindelijk bleek ik de opdracht verkeerd verstaan te hebben: “De donkere kant van Havank”. Het juiste antwoord weet u.

In *De Parelduiker* 2018/3 stond een hoofdstukje “De Sporen van Havank”, als onderdeel van het artikel Literair Leeuwarden (II), van de hand van Teake Oppewal. De auteur had zich eerst gewend tot Peter den Oudsten, thans burgemeester van Groningen, voor toestemming om een foto te gebruiken die Peters vader Bas den Oudsten van Havank heeft gemaakt. Het antwoord van het Groningse stadhuis: “Hij laat weten dat het copyright van de serie van Havank is verkocht aan de Stichting Mator”. Uiteraard heeft het bestuur van de Stichting Mator de gevraagde toestemming gegeven.

In *De Parelduiker* 2019/1 staat overigens in de rubriek ‘Schoon & haaks’ een mooie recensie van onze dubbeluitgave *Havank op Dekema State – De moord op Havank*, onder de titel ‘Obsessies van Havank’.

Joost en Dorien Rövekamp raakten, in hun streven een klein beetje cultuur te snuiven, in Leeuwarden in de tot Talentuin getransformeerde Prinsentuin op het drijvend Paviljoen Liwwadders verzeild. Daar ligt het DNA opgeslagen van de belangrijkste of in ieder geval bekendste Leeuwardenaren. Met, niet zó merkwaardig misschien, de Schaduw als Havanks DNA in een reageerbuis. Zie de foto’s op de achterzijde van deze nieuwsbrief.

Tot eind oktober is er in Dekema State een expositie over de geschiedenis van Dekema State, mede op basis van nieuw beschikbaar gekomen fotomateriaal uit het bezit van een nazate van Greta Pronk, de vrouw van Jan van Wageningen. De *Leeuwarder Courant* van 9 mei 2019 besteedde een bijna pagina-groot artikel over de door Tom Sandijck opgezette tentoonstelling. Om technische reden kunnen we dat artikel helaas niet goed reproduceren. Hopelijk kan en wil Tom Sandijck ons op 22 juli hier iets meer over vertellen. Het programma van de Havankdag zelf biedt weinig ruimte om tevens Dekema State te bezoeken, maar voor wie er een dag extra in Leeuwarden aan vast kan plakken is het zeker een aanrader.

In Memoriam Johan van der Zee (1942 – 2018)

Hans van Schooten

In Leeuwarden is op vrijdag 26 oktober 2018 onze *Vriend van het Jaar 2017* Johan van der Zee overleden.

Johan van der Zee werd op 17 mei 1942 geboren als de zoon van toneelregisseur en Tryater-oprichter Pyt van der Zee. Hij begon zijn loopbaan in 1964 als verslaggever bij de RONO, waar hij de *Fryske Utstjûring* presenteerde. In 1968 kwam hij in dienst van wat toen nog de NTS, Nederlandse Televisie Stichting, heette en werd hij redacteur voor Friesland bij de tv-rubriek Van Gewest tot Gewest. In deze serie wijdde hij in 1996 een aflevering aan Havank: *'De Schaduw keert terug'* en in 2014 maakte hij voor Omrop Fryslân de documentaire *'De Schaduw foar it fuotljocht'*.

Johan van der Zee was op 24 juni 2017 gastspreker bij de Stichting Mator. Wij wisten toen nog niet dat al hij al zwaar ziek was. Hij vertelde hoe hij als jong beginnend journalist in mei 1964 in Leeuwarden een interview had met Havank. Het zou het laatste interview met Havank zijn, deze overleed op 22 juni 1964. Johan vertelde, dat nadat dit interview was uitgezonden door de RONO, er op verzoek van Havank een grammofonplaatje van gemaakt is. Hij heeft ons op het spoor gezet om dat grammofonplaatje te achterhalen (hetgeen tot nu toe nog niet gelukt is). Wij danken Johan voor deze bijzondere informatie. Tijdens de Havankdag op 24 juni 2017 te Leeuwarden is Johan van der Zee door de Stichting Mator benoemd tot *Vriend van het Jaar 2017*.

Hoe populair Johan van der Zee nog was bleek in de Grote Kerk te Leeuwarden waar op 1 november 400 mensen naar zijn herdenkingsplechtigheid waren gekomen. Zijn vrouw Bartje verzekerde de afvaardiging van het bestuur van de Stichting Mator dat de oorkonde – die behoort bij de *Vriend van het Jaar* – een ereplaats in hun huis heeft gekregen.